

[eu och facket]

Lex Laval ska utvärderas

Nu ska en parlamentarisk kommitté utvärdera hur de ändringar som gjordes i den svenska utstationeringslagen med anledning av Laval-domen fungerar i praktiken.

EU-domstolens avgörande i det så kallade Laval-målet, som kom i december 2007, blev ett svidande nederlag för fackföreningsrörelsen. Tvärtemot de löften som gavs inför det svenska medlemskapet i EU, underkände EU-domstolen delar av den svenska modellen på arbetsmarknaden med kollektivavtal och konflikträtt.

Till att börja med ska kommittén kartlägga hur fenomenet utstationering ser ut i Sverige. Hur många är de utstationerade arbetstagarna och varifrån kommer de? Vilka branscher arbetar de i och hur länge är de här?

En fråga som kommittén ska besvara är om EU-rättens krav på att de utländska företagen ska kunna förutse vilka arbets- och anställningsvillkor som gäller i Sverige är uppfyllt. En del av svaret framgår redan av utredningsdirektiven där Arbetsmarknadsdepartementet konstaterar att bara ett fåtal fackliga organisationer har lämnat in sina kollektivavtalsvillkor till Arbetsmiljöverket som ska hjälpa företag och arbetstagare med information om villkoren.

Därefter ska den utvärdera hur den så kallade Lex Laval tillämpas i praktiken.

– Även om Lex Laval bara varit i kraft i två år

tycker regeringen att det är lämpligt att utvärdera den, sade arbetsmarknadsminister Hillevi Engström [m] på en presskonferens den 1 oktober.

Den 28 november röstade en majoritet av de rödgröna och ett antal sverigedemokrater för det rödgröna förslaget som arbetsmarknadsutskottet tidigare sagt ja till. Trots att alliansregeringen utifrån ideologiska utgångspunkter är en stark motståndare till tanken på ett socialt protokoll måste den nu återkomma till riksdagen med ett förslag hur Sverige kan verka för ett sådant inom EU.

Det sociala protokollet ska slå fast att EU:s ekonomiska friheter och konkurrensregler inte kan användas för att kringgå lagar och regler på de nationella arbetsmarknaderna så som skedde i Laval-målet. Löntagare ska likabehandlas oavsett nationalitet.

TCO-förbundet ST:s förbundsstämma ställde sig 2011 bakom Europafackets krav på ett socialt protokoll som skall läggas till Lissabonfördraget. Likaledes gjorde LO-kongressen i slutet av maj i år.

”Ett socialt protokoll måste infogas i EU:s grundlag. Kan inte detta förverkligas kommer det att bli nödvändigt för LO att kräva ett rättsligt bindande undantag för den svenska kollektivavtalsmodellen”, sade LO-kongressen i ett uttalande som antogs enhälligt.

Jan-Erik Gustafsson
Gösta Torstensson

Bli med i Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk

Lavaldomen och EU:s utstationeringsdirektiv visar att EU är ett allvarligt hot mot den svenska arbetsmarknadsmodellen med konflikträtt och kollektivavtal, eller med andra ord ett grundskott mot de landvinningar som svensk fackföreningsrörelse gjort de senaste hundra åren.

Lissabonfördraget, den nya EU-grundlagen, innebär inget skydd för de fackliga rättigheterna såsom det hävdas från LO-ledningen och andra EU-entusiaster. Tvärtom så innebär Lissabonfördraget i praktiken att Lavaldomen och andra antifackliga EU-domar grundlagsfästs.

Och, som vanligt i EU-sammanhang, det kommer mera. Nyligen presenterade EU-kommissionen ett lagstiftningsförslag om utövandandet av rätten att vidta kollektiva åtgärder i samband med gränsöverskridande tjänstehandel.

”Det här är ett hot mot hela vårt förhandlings-system. Jag förutsätter att den svenska regeringen kommer att säga nej då detta ska behandlas av Europeiska rådet”, säger LO:s ordförande Wanja Lundby-Wedin.

För att bjuda motstånd mot denna förödande utveckling har Folkrörelsen Nej till EU initierat ett tvärfackligt nätverk, Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk. Det är öppet för dig som är fackligt aktiv [eller bara medlem] och EU-kritisk. Det kostar ingenting och du behöver inte vara medlem i Folkrörelsen Nej till EU [men det är inget hinder].

Nätverkets syfte är utbyte av information, kunskapsuppbyggnad samt att anordna och samordna olika aktiviteter. Nätverket har startat som en mejlgrupp för informationsspridning genom ett digitalt nyhetsbrev. Vi finns också som en grupp på Facebook med för tillfället 578 medlemmar. Nätverket har också kontakt och samarbete med andra fackligt inriktade EU-kritiska organisationer, såsom Fagbevaegelsen Mod Unionen i Danmark, Trade Unionists Against the EU Constitution i England, och Nei til EU:s Faglig utvalg i Norge.

Nätverket administreras av Gösta Torstensson, Folkrörelsen Nej till EU [arbetsplatsombud i Kommunal]. Du som vill bli med i nätverket mejlar gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

Eva Anderzon, Kommunalarbetareförbundet
Jan-Erik Gustafsson, Fackförbundet ST
Jannika Fahlander, Handelsanställdas Förbund
Jannis Konstantis, Fackförbundet Seko
Kent Wahlberg, Livsmedelsarbetareförbundet
Maria Pohn, Vårdförbundet
Mats Norrstad, Lärarförbundet
Pie Blume, Fackförbundet Unionen
Minna Pyykölä, Journalistförbundet
Patrik Ljunggren, Transportarbetareförbundet
Peter Lilja, Industrifacket Metall
Rolf Axelsson, Hamnarbetareförbundet
Magnus Renman, Fackförbundet GS
Lars Lundberg, Byggnadsarbetareförbundet
Marcus Carlstedt, Lärarnas Riksförbund
Rolf Gustavsson, Svenska Lokförararföreningen SLFF
Christel Niby, Fastighetsanställdas Förbund

Låt inte vinstkramarna förstöra välfärden

På förslag av fackförbundet Handels sade LO-kongressen ifrån. Kongressen i våras bestämde att LO aktivt skall verka för en icke-vinstprincip inom välfärdssektorn. LO skall verka för en demokratisk styrning av välfärdssektorn så att människors behov sätts i centrum. Riskkapitalbolag likt Carema och Attendo skall inte få tälja guld i skattefinansierade välfärdsverksamheter. LO skall också kritiskt granska de bolagiseringar, utförsäljningar och privatiseringar som skett av annan samhällsnyttig verksamhet som kommunikationer, energiförsörjning och apotek.

Under 60- och 70-talen var det en självklarhet att den offentliga sektorn skulle styras av demokratiska och humanistiska värden, som knappast ifrågasattes. LO-kongressen beslut kan ses som kraftfull reaktion mot att marknadsmekanismer sedan 80-talet har tillåtits bli allt mer dominerande inom offentlig sektor, och medborgaren blivit kund istället för tillgång till en likvärdig välfärd för alla.

Svenskt Näringsliv, Almega, Friskolornas Riksförbund, Vårdföretagarna och media som Dagens Samhälle reagerade omgående LO-kongressens beslut och har satt igång en omfattande kampanj till försvar av vinster i skattefinansierad verksamhet. Svensk Näringslivs VD Urban Bäckström hävdade i P1:s lördagsintervju [24 november] att "det här är det allvarligaste hotet mot det fria näringslivet på decennier". Han avslöjade också att Svenskt Näringsliv har som mål att "inom 20-30 år" mer eller mindre avskaffa skattefinansierad offentlig välfärd i Sverige. Var och en skall själv betala t.ex. den vård och utbildning de "konsumerar".

Av tradition arbetar många kvinnor inom välfärden och annan offentlig sektor. Det är då något bisarrt att konstatera att ett antal kvinnliga fackförbundsledare som Eva Nordmark [TCO], Anneli Nordström [Kommunal], Annika Strandhäll [Vision], Sineva Ribeiro [Vårdförbundet], Eva-Lis Sirén [Läraryrket] och Metta Fjellkner [Lärarnas Riksförbund] uttalat sig positivt om vinster i välfärden och i praktiken ställer sig på vinstkramarnas sida. Eva Nordmark citeras i Dagens Samhälle säga "Vinsten kan vara hur stor som helst" och Anneli Nordström säger att "Jag tror inte på non-profit".

Dessa fackförbundsledare försvarar medvetet eller omedvetet en konkurrensutsättning och upphandlingspolitik, som är själva kärnan i EU:s fördrag. Men en forskargrupp inom studieförbundet Näringsliv och Samhälle [SNS] konstaterade hösten 2011 att konkurrensutsättning hade "inte varit den mirakelmedicin som många hoppades skulle ge högre effektivitet och kvalitet". Rapporten "Vad händer med svensk välfärd?" konstaterade också att de privata utförarnas besparingar hade inte lett till att de offentligas kostnader minskat, bara till högre vinster i företagen. Detta var obekväma fakta för vinstkramarna, så forskningschefen Laura Hartman belades med munkavle, och lämnade sedan SNS.

"Det kommer att bli en strid om det här" sade Bäckström i Sveriges Radios P1. Opinionen mot en skattefinansierad vinst i välfärden växer. För fackens medlemmar gäller det att välja sida. I slutet av november antog de cirka 240 delegaterna på LO:s ungdomsforum ett uttalande som kräver ett tydligt nej till vinster i välfärden. Så här sade Alexander Lindholm under forumet; "Det håller inte att från LO-ledningens sida säga att det var ett otydligt beslut som kongressen fattade. Det handlar om inga vinstuttag i välfärden, inte om begränsade vinstuttag. Det är inget som skall behöva tolkas och våra kongressbeslut ska inte i efterhand anpassas för att bättre passa de beslut Socialdemokraternas partistyrelse tar".

Fackförbunden inom den offentliga sektorn måste välja sida i den strid som Urban Bäckström har blåst upp till.

Jan-Erik Gustafsson

**Bli medlem i Folk-
rörelsen Nej till EU.
200 kronor på plus-
giro 433 02 07 -
4. Ungdomar,
arbetslösa och
pensionärer betalar
150 kronor.**

Viktig hamnstrid i Portugal mot EU-diktat

I en mäktig demonstration drog hamnarbetare genom Lissabons gator den 29 november. Samtidigt strejkade deras kollegor i Sverige och många andra länder till stöd för de portugisiska hamnarbetarnas långa kamp för anständiga arbetsvillkor. "Det internationella stödet är avgörande om Portugals hamnarbetare ska kunna stoppa EU:s försök att bakvägen införa hamndirektivet", säger Erik Helgesson Svenska Hamnarbeträrförbundet just hemma från demonstrationen i Lissabon.

– Det var en mäktig demonstration med 1200 personer, varav 800 hamnarbetare, som tågade till parlamentet i Lissabon, säger Erik Helgesson, förtroendeman i Hamnarbeträrförbundet avdelning 4 i Göteborg och medlem i Hamnarbeträrförbundets förbundsstyrelse, just hemkommen från eurokrisens Portugal.

Hamnarbetarna i Portugal har strejkat av och

till sedan i somras i en hård kamp mot regeringens och storkapitalets krav på avregleringar i hamnverksamheten som beställts av Trojkan bestående av EU-kommissionen, Internationella valutafonden och Europeiska Centralbanken.

Som Hamnarbeträrförbundets representant var Erik Helgesson i Portugal under en vecka som en del i förbundets solidaritet med de strejkande. På plats fanns några hundra hamnarbetare från flera europeiska länder.

– Portugisisk borgerlig massmedia försökte piska upp en hätsk stämning inför demonstration med rent lögnaktiga påståenden som att hamnarbetarna tjänar 5.000 euro i månaden, att de nästan aldrig jobbar, att fackföreningarna är stenrika, och att 500 utländska yrkesdemonstranter från IRA och ETA skulle inta gatorna under demonstrationen.

– De gjorde allt för att få folk att avstå från att demonstrera. Portugal är ett kluvet land. Hälften av folket är för de kämpande, hälften är emot. Därför var demonstrationen så viktig för att visa

att det handlar om ett disciplinerat gäng som kämpar för sin rätt till anständiga arbetsvillkor. Demonstrationen och inte minst det stora internationella inslaget visar att kampen handlar om något större.

I över tre månader har det strejkats från och till i Portugals hamnar. Fackföreningar som representerar olika yrkesgrupper, hamnarbetare, lotsar, hamntjänstemän har samordnat och varvat sina aktioner för att inte belasta medlemmarnas ekonomi alltför mycket.

– Många av de portugisiska hamnarbetare jag träffat var unga, drivna och pålästa. De ser de sociala sammanhangen inom branschen internationellt. Även om de är trötta av den långa kampen så utstrålar de humor. Det spelar ingen roll vad regeringen och media kastar på dem, de står ändå upp för sin sak.

– Det var inspirerande att se hur deras familjer ställer upp. I demonstrationen fanns en stor kvinnodel där det bland annat bars plakat med texten: Om min man tjänar 5.000 euro – då har han lurat mig.

FÖRST SADE PORTUGALS REGERING ATT STREJKERNA inte spelar någon roll. Sedan kom hetsen och nu påstås strejkerna ha kostat landet 400 miljoner euro. Nu är det riktigt tufft och arbetsgivarna ropar på undantagslagstiftning, på rena militär-lagar, för att bryta strejkerna.

– Därför är det internationella stödet så viktigt. Att det i torsdags genomfördes sympati-strejker i många EU-länder. För regeringen vill inte att Portugal ska bli en tändande gnista för strejker över hela Europa, säger Erik Helgesson.

På plats i Lissabon fanns cirka 800 av Portugals 1200 hamnarbetare från hela landet, inklusive från Azorerna och Madeira. Dessutom demonstrerade hamnarbetare från alla stora hamnar i Spanien och Frankrike, båda de belgiska hamnfacken, en jättedelegation från Finland och från de stora danska hamnarna.

Vi vet att Eurokrisen slår stenhårt mot arbetarna i många länder. Men vad är orsaken till den hårda striden i Portugals hamnar?

– Det handlar om att bevara yrket, mer än om ekonomin. Att försvara krav på yrkes- utbildning och regler i hamnarna. Arbetsgivarna vill med EU-kommissionen i ryggen ha en situation där jobben på båten som kommer till kaj auktioneras ut. Att vi ska buda om att få göra jobben ombord.

– Det ger en lönepress. Men det kommer

också att leda till att det inte går att upprätthålla standarden på arbetsmiljön, med fler olyckor och fler dödsfall i jobbet som följd. Redan idag, med 400 yrkesaktiva i Lissabons hamn, så dör en hamnarbetare vartannat år. Om yrkets avregleras och hamnarbetet tas över av otränat folk från gatan så kommer det att gå åt h-e.

Det handlar om att Trojkan bakvägen ska införa EU:s hamndirektiv som Europas hamnarbetare lyckades stoppa för några år sedan?

– Den avreglering som planeras i Portugal är värre än hamndirektivet, åtminstone än det som lades fram 2006 sedan EU-parlamentet skavt bort de värsta delarna. Det liknar det ursprungliga hamndirektivet från EU i och med att det blir förbjudet att ställa utbildningskrav på hamnarbetare.

Liknande rent bisarra krav ställer EU på avskaffande av hamnarbetarpoolerna i Spanien. De finns i alla större hamnar och påstås inte vara förenliga med Lissabonfördraget, eftersom det utgör ett konkurrenshinder för utländska aktörer. Systemet som stöds av både hamnarbetare och arbetsgivare påstås av EU-kommissionen inte leva upp till kraven i ILO-konvention 137.

I det här fallet menar EU att de spanska hamnarbetarna inte är tillräckligt utbildade och om kraven inte är tillräckligt höga får det inte föras register över utbildade hamnarbetare.

– Så försöker EU-kommissionen komma runt ILO-137 som drar en klar gräns för hamnarbete mellan å ena sidan utbildade hamnarbetare och å andra sidan sjömän och andra arbetare. Detta sprider sig som ett virus. I Portugal berättade hamnarbetare från Antwerpen för mig att de fått förfrågan från EU om deras poolsystem.

Vad hände med det portugisiska lagförslaget om avreglering av hamnverksamheten som parlamentet behandlade samma dag som demonstrationen?

– De röstade igenom ramverket för liberalisering av hamnverksamheten men än återstår att utforma detaljerna. Till slut fick några ur demonstrationen prata med talmannen. Facken är också kallade till möte med parlamentets arbetskommission. Kanske går det att ta udden av förslaget, men det kommer att bli tufft.

– Jag tror att vi måste slå mot toppen, mot Trojkan om detta ska stoppas. Kanske ska alla tillsammans IDC och ITF gå mot ECB och EU-kommissionen i Bryssel, säger Erik Helgesson.

Lars Rothelius

Tyska facket kräver högre minimilöner

Den växande låglönesektorn i landet bekymrar det tyska facket. Minimilönen borde vara 8,50 euro [drygt 75 kronor] i timmen anser man.

– Här i landet finns sju miljoner människor som minijobbar. Två miljoner tjänar under 6 euro i timmen och en miljon har mindre än 5 euro, till exempel inom slakterinäringen och gastronomin – och frisöryrket, säger Ulf Immelt från fackförbundet Ver.di, till TCO-tidningen.

– Här i landet finns sju miljoner människor som minijobbar. Två miljoner tjänar under 6 euro i timmen och en miljon har mindre än 5 euro, till exempel inom slakterinäringen och gastronomin – och frisöryrket.

– Jämte låglönesektorn har vi en miljon människor på en annan växande arbetsmarknad för hyrd arbetskraft. Det är en oroande utveckling. Den hyrda arbetskraften bidrar till en dumpning av lönerna överhuvudtaget, säger Ulf Immelt.

I Tyskland finns i dag 17.000 företag som förmedlar den hyrda arbetskraften enligt den fria marknadens regler. Den hyrda arbetskraftens villkor och löner ligger i snitt 40 procent under de löner som deras fast anställda kollegor får. Dessutom är villkoren på den hyrda arbetsmarknaden sällan reglerade.

Från och med 1 januari 2012 ska också den hyrda arbetskraften ha rätt till drygt 7 euro i timmen – enligt reglerna. Fackets krav är en minimilön på 8,50 euro.

Gösta Torstensson

Euroländernas finanspakt är rena dårskapen

”Enligt EU-kommissionens bedömning kommer Grekland i år ha skurit ner de offentliga utgifterna med 21 procent sedan 2009 men som andel av BNP har dessa bara minskat med 5 procentenheter. Detta beror naturligtvis delvis på att de offentliga utgifterna bara utgör cirka 40 procent av BNP men framför allt på att BNP inte längre växer utan krymper. Greklands nominella BNP har fallit med 12 procent sedan 2009 både till följd av negativ real tillväxt och deflation. Enligt kommissionens bedömningar kommer nominell

BNP att fortsätta falla dramatiskt även nästa år. Detta gör att statsskulden som andel av BNP ökar.”

Det konstaterar TCO:s chefsekonom Göran Zettergren i en analys i TCO-tidningen [nr 5/12]. Enligt euroländernas nya finanspakt får statsskulden vara högst 60 procent av BNP. I fördragstexten erinrar man om ”skyldigheten för de fördragsslutande parterna vars skuldsättning i offentliga sektorn överstiger referensvärdet på 60 % att minska den överstigande delen med en genomsnittlig takt på en tjugondel per år som riktmärke”.

Det kommer att krävas gigantiska nedskärningar och skattehöjningar för att Grekland ska kunna leva upp till finanspaktens krav att statsskulden ska minska. Åtstramningar som i sin tur kommer att leda till än mer fallande BNP som gör att statsskulden som andel av BNP än mer ökar, vilket kräver nya åtstramningar som gör att statsskulden som andel av BNP än mer ökar och så vidare i en stadigt nedåtgående spiral som kommer att sluta i en statsfinansiell konkurs.

Kan någon förklara för mig varför den borgerliga alliansen och socialdemokraterna vill att Sverige frivilligt ska ansluta sig till denna huvudlösa finanspolitiska dårskap?

Gösta Torstensson

Danskt åtgärdsprogram mot social dumpning

Möjlighet för Arbejdstilsynet [motsvarande Arbetsmiljöverket] att utfärda strafförelägganden för brott mot anmälningssplikten för utländska tjänsteutövare, ökad användning av arbetsklausuler vid offentlig upphandling och införande av auktorisation för bemanningsföretag – det är bara några av en lång rad tänkbara åtgärder som Udvalget om modvirkning af social dumping beskriver i den rapport som överlämnades till den danska regeringen den 27 oktober.

Kommittén tillsattes sedan den av socialdemokraterna ledda koalitionsregeringen och vänsterpartiet Enhedslisten enats om att ta ett samlat grepp på vad de kallar social dumpning. Uppdraget har dock i huvudsak varit begränsat till sådan social dumpning som involverar utländska företag, men också problemen kring utländsk arbetskraft som uppträder som egenföretagare fast de i

realiteten är arbetstagare har behandlats.

För att motverka social dumpning genom utstationering av arbetstagare från bemanningsföretag [vikarbureauer] skulle Danmark kunna införa en auktorisation för sådana företag. En annan variant vore att bemanningsföretag som inte täcks av kollektivavtal skulle ha en lagstadgad skyldighet att ge sina anställda villkor på nivå med det relevanta danska kollektivavtalet när det gäller de arbets- och anställningsvillkor som EU:s bemanningsdirektiv omfattar.

Kommittén resonerar också om olika sätt att öka användningen av arbetsklausuler i enlighet med ILO:s konvention nr 94, så att upphandlande enheter kräver att den som får ett offentligt kontrakt ska ge sina anställda lön och andra anställningsvillkor enligt danska kollektivavtal.

Idag är det enbart centrala statliga myndigheter som är tvungna att använda sådana kontraktstvillkor. Men skyldigheten skulle kunna utvidgas både till andra statliga myndigheter och till kommuner och regioner.

Ett särskilt problemområde är de så kallade cabotagetransporterna, dvs. inrikes godstransporter med utländska bilar som kan konkurrera med betydligt lägre löner än dem som inhemska åkerier är tvungna att betala. De senare är enligt lag skyldiga att ge sina förare anställningsvillkor enligt danska kollektivavtal, medan utländska transportföretag med stöd av EU-förordningen 1072/2009 under vissa förutsättningar får köra cabotage med förare som har anställningsvillkor enligt lagen i registreringslandet.

LO och arbetsgivarorganisationerna i branschen hävdar dock att det blir allt vanligare att cabotagereglerarna missbrukas av utländska åkerier som permanent kör inrikestransporter i Danmark. Utländska åkerier stannar i Danmark längre än EU-reglerna tillåter, och ägnar sig åt prisdumpade inrikestransporter. EU-reglerna ändrades 2010. Nu står det klart och tydligt att en utländsk lastbil får göra högst tre inrikestransporter i anslutning till en körning till Danmark.

För att förbättra kontrollen föreslår kommittén bland annat att Trafikstyrelsen ska se över sin cabotagevägledning och förtydliga hur man avgör om inrikestransporten verkligen har föregåtts av en internationell transport och hur föraren ska dokumentera det.

Gösta Torstensson

Välfärdsslakt – nu på export

Den svenska modellen är ännu omtalad. Men begreppet har fått en ny innebörd. Den nya svenska modellen är att snabbare än andra avveckla den gamla.

Det ska vi vara stolta över, förklarar Almega, Friskolornas Riksförbund, Svenska Rikskapitalföreningen, Vårdföretagarna och Svenskt Näringsliv när de kallade till konferens i början av december.

Socialdemokraterna var först med valfriheten, hävdade Helene Hellmark Knutsson (S). Hon gav de borgerliga en eloge för att de hakade på.

– Ingen vill stänga valfriheten. Men vi ser allt sämre resultat. Vi tappar inom skolan och vården.

Då gäller det att ta nya tag med målbilder och effektivitet.

Odd Eiken, vice vd på Kunskapsskolan, ser belåten ut. Framtiden är inte byskolor och kooperativ utan världsmarknad och kapitalackumulation.

– Det finns 78.000 appar för elever. Det flesta kommer att falla ut när entusiasterna som introducerat dem på sina skolor drar vidare. Ska du få hävstång måste du integrera det bästa i en sammanhållen värdekedja.

Koncernen växer i Storbritannien, USA och Indien. Lärare kan berätta om sviktande kunskaper hos dessa svenska elever, men det har lika liten betydelse som smaken på kaffet på Starbucks. Vinsterna utvinns ur varumärket – och värdekedjan som hör till.

– Framtiden för svensk välfärdsexport är ljus, säger Eiken. Bara vi inte kluddar till det genom att undanröja förutsättningarna för den.

Det skulle bli protester mot vinsterna inom välfärden utanför lokalen. Men moderatorn kunde lugna publiken.

– Den permanenta revolutionen är inställd på grund av vädret.

Hä. Hä.

Mikael Nyberg

Mikael Nybergs nya bok "Det stora tågrånet" säljs av Folkrörelsen Nej till EU till reducerat pris. Du betalar 200 kronor plus porto [ordinare bokhandelspris 269 kronor]. Beställ boken genom att mejla gosta.torstensson@nejtilleu.se

Riksdagen klubbade uthyrningslag

Riksdagen har nu, sent om sider, klubbat förslaget om en uthyrningslag som ger inhyrda samma villkor som de som är direkt anställda av ett företag. Beslutet är en implementering av EU:s bemanningsdirektiv från 2008.

Enligt direktivet skulle lagen ha antagits redan för ett år sedan, och i juni i år hotades EU-kommissionen att dra Sverige inför domstol om direktivet inte följdes. De nya reglerna gäller från den 1 januari 2013.

Grundprincipen i lagen är att en bemanningsanställd ska ha minst samma grundläggande arbets- och anställningsvillkor som om personen anställts direkt av kundföretaget. Detta gäller bland annat arbetstidens längd, semester, övertid, raster, lön och skydd mot diskriminering. Genom centrala kollektivavtal kan dock arbetsmarkandens parter komma överens om andra regler.

Uthyrningslagen ger samtidigt fackliga organisationer större möjligheter att vidta stridsåtgärder för att få till stånd kollektivavtal som stärker skyddet för bemanningsanställda.

Förslaget har varit omtvistat i Sverige, med kritik från både arbetsgivarorganisationen Bemanningsföretagen och moderorganisationen Svenskt Näringsliv.

Det som upprör arbetsgivarna mest är att bemanningsdirektivets artikel 4 om översyn av begränsningar och förbud mot uthyrning av arbetskraft inte har avsatt några spår i propositionen. Enligt arbetsgivarna borde lagen innehålla

en uttrycklig regel om att kollektivavtal om begränsningar och förbud är tillåtna enbart om de är motiverade av ett allmänt intresse.

– Hela debatten har handlat om att skydda alla andra från bemanningsanställda och bemanningsföretag. Det är ett grundtänk som är helt fel. I direktivet finns likabehandlingsprincipen för arbetstagare ochindersprövningsprincipen för bemanningsföretag. Nu konstaterar vi attindersprövningsprincipen inte finns med över huvudtaget. Om någon individ, facklig organisation eller företag vill pröva en reglering i domstol finns det inget effektivt rättsmedel att tillämpa, säger Henrik Bäckström, Bemanningsföretagens vd.

Det måste bli förbjudet för kollektivavtalen att innehålla begränsningar eller förbud mot att anlita arbetskraft som hyrs ut av bemanningsföretag. Sådana begränsningar ska bara få finnas om det är motiverat av ett allmänintresse, anser Bemanningsföretagen. Svenskt Näringsliv är av samma åsikt.

Vad som är att betrakta som ”ett allmänintresse” kommer i slutändan att avgöras av EU-kommissionen och EU-domstolen.

Arbetsgivarna anser också att bemanningsföretag ska kunna anlitas utan att medbestämmandelagens regler om förhandlingskyldighet och den fackliga vetorätten blir aktuella.

Arbetstagare som hyrs ut till Sverige av utländska bemanningsföretag ska till skillnad från andra utstationerade arbetstagare inte behöva nöja sig med svenska minimivillkor, utan ska ha rätt till samma villkor som svenska bemanningsanställda när det gäller till exempel lön. De fackliga organisationerna ska följaktligen kunna vidta stridsåtgärder för att få till stånd sådana kollektivavtalsvillkor på de områden som hör till ”den hårda kärnan” i utstationeringsdirektivet.

Det finns i bemanningsdirektivet en artikel som hänvisar till EU:s utstationeringsdirektiv [dvs. det direktiv som prövades i den beryktade Laval domen]. Vad som gäller kommer förr eller senare att avgöras av EU-kommissionen och EU-domstolen.

Bemanningsföretagen har redan anmält regeringen till EU-kommissionen.

– Det blir spännande att se om kommissionen tar regeringen i örat och säger gör om, gör rätt, säger Henrik Bäckström.

**Stöd Folkrörelsen
Nej till EU:s
kampanjfond. Sätt
in ett valfritt be-
lopp på plusgiro
603 95 78 – 7.**

Gösta Torstensson

Regeringen importerar arbetslöshet

Kan det vara meningen att jobb i Sverige systematiskt ska utföras vid sidan av svenska kollektivavtal? Det är i alla fall den effekt som EU-kommissionens nästintill fanatiska strävan att liberalisera den inre marknaden kommer att leda till för transportnäringen.

EU-kommissionen exporterar arbetslöshet från Östeuropa till Västeuropa i stället för att lösa problemen på plats. Och den svenska regeringen lyfter inte ett finger för att ändra på saken.

På vägtransportområdet finns något som heter tillfällig inrikestrafik – cabotage – som lyder under särskilda undantagsregler. Grundtanken vid införandet var att vid internationella transporter, för att undvika att man vände hem utan last, tillåta begränsad transportverksamhet på vägen hem till ursprungslandet. Så långt är allt väl. Tanken var god. Men några bevis på att cabotaget lett till minskad tomkörning har inte kunnat redovisas.

Nu har dock kommissionen kommit på att den vill införa ett cabotage som är helt frikopplat från en internationell transport. I praktiken innebär det att fordonet inte behöver lämna landet över huvud taget. Föraren måste dock lämna landet efter 50 dagar. Detta innebär att om man byter förare på sitt fordon var 50:e dag så kan man bedriva permanent inrikestrafik utan att etablera sig i landet! I praktiken är detta att göra det illegala cabotaget legalt och i förlängningen helt fritt.

Vad får detta för konsekvenser? Jo, att lokala transportmarknader kommer att skötas av underbetalda förare från låglöneländer som lever här tillfälligt under usla sociala villkor. Redan i dag är den svenska fjärrtrafiken i stort sett uttraderad, utlandstrafik har vi inte haft på årtal. Tror ni att kommissionen pratat om detta med en lastbilschaufför eller en åkeriföretagare? Vi har svårt att tro det.

Vi menar att man måste dra i bromsen omedelbart. Myndigheterna måste ta problemen på allvar och börja sköta kontrollerna av åkerinäringen. Det kräver att den borgerliga regeringen tillför de resurser som krävs för att kontrollera cabotageverksamheten. Den har förvisso tillsatt en utredning som just lämnat en goddag-yxskaff-rapport – inte så mycket utredningens fel

som de direktiv den jobbat efter – men i sak har inget hänt.

Vi går miste om mångmiljonbelopp i skatteintäkter, jobb försvinner och den seriösa åkerinäringen slås ut av fuskare. Detta samtidigt som vi ser chaufförer från företrädesvis Östeuropa komma hit och utnyttjas både av sina arbetsgivare och av svenska transportköpare.

Detta är inte anständigt. Detta måste få en ändring!

Lars Lindgren
förbundsordförande i Transportarbetareförbundet
Marita Ulvskog
socialdemokratisk EU-parlamentariker
Magnus Falk
utredare i Transportarbetareförbundet

Sverige stödjer ökat skydd för utländska arbetare

Regeringen ställer sig bakom kommissionens arbetsmarknadsförslag att huvudentreprenörer ska hållas ansvariga för att utländska underentreprenörer följer gällande avtal och exempelvis betalar ut korrekta löner och betalar in sociala avgifter.

– Vi stöder i huvudsak kommissionens förslag, säger arbetsmarknadsminister Hillevi Engström [m].

Hon menar att det måste finnas regler som främjar sund konkurrens och fri rörlighet och att kommissionens förslag på det stora hela gör det.

Förslaget har fått skarp kritik från arbetsgivarernas företrädare som menar att det är oacceptabelt att flytta ansvaret från ett företag till ett annat.

– Ett svenskt företag kanske inte tycker att det är så intressant att utstationera anställda till Polen, eller vice versa, om man riskerar att få svara för exempelvis ett polskt företags försummelser, säger Lars Gellner, arbetsrättsjurist på arbetsgivarorganisationen Svenskt Näringsliv.

Han tror dessutom att förslaget kan komma att begränsa den fria rörligheten i EU men att det inte finns några uppskattningar av hur mycket det skulle kunna påverka flödet av arbetare mellan olika EU-länder.

Lars Gellner menar att det redan pågår försöka inom exempelvis byggnadssektorn i Sverige att stävja svartjobb och fusk på olika sätt.

Gösta Torstensson

Tyska facket kräver högre minimilöner

Den växande låglönessektorn i landet bekymrar det tyska facket. Minimilönen borde vara 8,50 euro [drygt 75 kronor] i timmen anser man.

– Här i landet finns sju miljoner människor som minijobbar. Två miljoner tjänar under 6 euro i timmen och en miljon har mindre än 5 euro, till exempel inom slakterinäringen och gastronomin – och frisöryrket, säger Ulf Immelt från fackförbundet Ver.di, till TCO-tidningen.

– Här i landet finns sju miljoner människor som minijobbar. Två miljoner tjänar under 6 euro i timmen och en miljon har mindre än 5 euro, till exempel inom slakterinäringen och gastronomin – och frisöryrket.

– Jämte låglönessektorn har vi en miljon människor på en annan växande arbetsmarknad för hyrd arbetskraft. Det är en oroande utveckling. Den hyrda arbetskraften bidrar till en dumpning av lönerna överhuvudtaget, säger Ulf Immelt.

I Tyskland finns i dag 17.000 företag som förmedlar den hyrda arbetskraften enligt den fria marknadens regler. Den hyrda arbetskraftens villkor och löner ligger i snitt 40 procent under de löner som deras fast anställda kollegor får.

Från och med 1 januari 2012 ska också den hyrda arbetskraften ha rätt till drygt 7 euro i timmen – enligt reglerna. Fackets krav är en minimilön på 8,50 euro.

Gösta Torstensson

En återgång till 1800-talets arbetsrättslagstiftning

Vad säger man om man vill återgå till 1800-talets arbetsrättslagstiftning? Man säger att arbetsmarknaden måste bli mer modern och flexibel. Det skriver Kalle Holmqvist i Aftonbladet 5 december apropå den nya antologin "Skitliv. Ungas villkor på en förändrad arbetsmarknad" [Bokförlaget Atlas].

Var finns då facket? I dag när organiserad kamp för gemensamma intressen behövs mer än någonsin sjunker anslutningsgraden till fackföreningarna dramatiskt, inte minst bland unga i storstäderna. Men det beror inte på att ungdomarna är dumma i huvudet, utan på att fackfören-

ingsrörelsen till stor del lämnat walk over. Dagens unga arbetare får ofta inte ens frågan om de vill gå med i facket. Ingen bryr sig.

Fackförbunden ser sig allt mer som ett slags serviceinrättningar. Läser man de fackliga hemsidorna eller medlemstidningarna står det väldigt mycket om hemförsäkringar, rabatterbjudanden, banklån och pensionsinbetalningar men nästan ingenting om hur man slåss för bättre villkor på sitt jobb.

Ute på förbundens lokalavdelningar sitter ombudsmän som inte jobbat på en normal arbetsplats sedan Dackefejden och som ofta inte har någon aning om hur folk har det på jobbet.

Givetvis skulle facket kunna göra annorlunda, skriver Kalle Holmqvist. En sådan väg framåt antyds boken "Skitliv" när man, mest i förbifarten, beskriver hur en representant från fackförbundet Transport kommer till en arbetsplats med många bemanningsanställda. Det visar sig då att det finns ett stort intresse för fackliga frågor bland de unga arbetarna. Man lyckas även bilda en egen fackklubb.

Gösta Torstensson

Ledande Torypolitiker vill ha en folkomröstning

Londons konservative borgmästare Boris Johnson sade den 4 december att han önskar att Storbritannien ska omförhandla Storbritanniens villkor för medlemskapet i EU. Han förespråkar ett medlemskap i den inre marknaden och ett avtal som tillåter Storbritannien "to shape legislation". Vad den framträdande Tory-politikern tycks förespråka är ett slags EES-avtal som EU redan har med Norge, Island och Liechtenstein.

EES-avtalet medför att de anslutande länderna är en del av EU:s inre marknad med fri rörlighet för varor, personer, tjänster, kapital. De anslutna icke-EU-länderna ska införliva den lagstiftning som EU fattar beslut om utan möjlighet att påverka den men med rätt att lägga in veto i det gemensamma EES-rådet.

Boris Johnson förespråkar efter omförhandlingen av Storbritanniens anslutningsfördrag till EU, en brittisk folkomröstning med följande fråga: "Do you want to stay in the EU:s single market as renegotiated? Yes or No?"

Gösta Torstensson

Baktankar från en EU-rabulist

"VISIONEN OM ETT ENAT EUROPA HAR sedan Romarriket aldrig släppt greppet om europeiska makthavares hjärtan. Från Karl den Store till Katolska kyrkan till Habsburgarna över Napoleon och senare Hitler... Europa ska enas! [...] Men hur ska det gå till? Det håller ju på att splittras."

Något svar på den frågan får inte Johan Berggren, chefredaktör på Ordfront Magasin, under en bjudresa till Bryssel trots ett antal möten med högt uppsatta EU-byråkrater i EU:s monumentala glas- och marmoralats. [Ordfront Magasin, nr 4/2012]

NIO MILJONER STREJKADE I SPANIEN den 14 november, enligt facket. Enligt de spanska facken deltog tre fjärdedelar av alla anställda i torsdagens generalstrejk, den åttonde sedan landet blev demokratiskt 1977.

Störst var uppslutningen bland industriarbetarna. I Katalonien uppges 95 procent av de anställda inom industrin ha stannat hemma från jobbet.

Nu vill facken fortsätta kampen mot åtstramningarna. Fackliga företrädare säger att man kommer att kräva folkomröstning om regeringens åtstramningar.

IRLÄNDARNA RÖSTADE I EN FOLKOMRÖSTNING 2008 nej till Lissabonfördraget. För att rädda det nya EU-fördraget, som krävde ett godkännande av alla EU-länder, beslutade stats- och regeringscheferna om "rättsliga garantier" som slår fast att fördraget inte ska påverka Irlands sociallagstiftning, neutralitetspolitik eller skatter. På hösten 2009 röstade irländarna ja till Lissabonfördraget i en andra omröstning.

Enligt en promemoria från statsrådsberedningen föreslås nu att Sverige ska ställa sig bakom garantierna från 2009 som har tagits in i ett särskilt protokoll.

Anmärkningsvärt är att en fjärde garanti som irländarna fick inför den andra folkomröstningen inte finns med i protokollet; nämligen garantin att Irland även i fortsättningen ska kunna utse en EU-kommissionär.

I Lissabonfördraget slås det fast att kommissionen från och med 2014 endast ska bestå av två tredjedelar av antalet EU-länder, i dagsläget

skulle det betyda 18 kommissionärer.

Att detta löfte saknas i det nu föreslagna protokollet visar att irländarna blev lurade. Många analytiker menar att frågan om en irländsk EU-kommissionär var den politiskt viktigaste frågan.

83 PROCENT AV NORSKA FOLKET SÄGER nej till EU, medan 17 procent säger ja.

Europabevegelsen, som hittills haft som mål att Norge ska bli medlem av EU, har nu gett upp kampen.

– Debatten om ett norskt EU-medlemskap är död, säger generalsekreteraren Kirsti Mehti, till Svenska Dagbladet.

Hon vill att organisationen ska jobba med europeiskt samarbete i ett bredare perspektiv och också kunna ha EU-skeptiker som medlemmar.

DEN AV LEDNINGEN FÖR SVERIGEDEMOKRATERNA proklamerade "nolltoleransen" mot rasism [förmodligen i syfte att vinna socialkonservativa medlemmar och väljare från Kristdemokraterna och Moderaterna] blir en flagnande fernissa så fort ledande partiföreträdare och riksdagsledamöter super sig fulla på krogarna runt Stureplan i Stockholm. Först var det Erik Almqvist och Kent Ekeröth [SD:s ledande ideolog] och därefter Lars Isovaara som i verbal och praktisk handling bevisade att rasismen är och förblir den grundläggande ideologin i SD. När kommer nästa "skandal"?

EKONOMER INOM EU-KOMMISSIONEN anser att facken har för stor makt. I en ny rapport ger de staterna råden att gripa in och styra mer av lönebildningen, skriver tidningen Arbetet.

De vill se färre heltäckande kollektivavtal och fler lokala avtal. Minimilönerna bör också sänkas överallt.

Rapporten bekräftar att EU är, och förblir, ett högerpolitiskt projekt avsett att tillgodose de multinationella storföretagens intressen.

EU:s marknadsliberalism är grundlagsfäst. Det krävs enighet mellan samtliga 27 medlemsländers regeringar och riksdagar för att flytta ett enda kommatecken i Lissabonfördraget.

Gösta Torstensson

[eu och facket] är ett nyhetsbrev för folkrörelsen nej till eu:s fackliga nätverk. ansvarig utgivare: jan-erik gustafsson. redaktör: gösta torstensson. adress: rondovägen 312, 142 41 skogås. tfn: 08-771 43 79. e-post: gosta.torstensson@nejtill.eu.se.
folkrörelsen nej till eu är en partipolitiskt obunden medlemsorganisation. adress: pölgatan 5, 414 60 göteborg. e-post: kansli@nejtill.eu.se. hemsida: www.nejtill.eu.se.